

گفت‌وگویی «فرهیختگان» با داود سوری، اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه شریف

نحوه هزینه‌کرد برخی منابع در بودجه ۹۷ مشخص نیست

دلیل حذف ۳۰ میلیون نفر از دریافت یارانه نقدی کمبود منابع است

تا زمانی که دولت از بازار بنزین خارج نشود، این مشکلات باقی است

عملکرد نهادها و سازمان‌های حمایتی چون بهزیستی و کمیته امداد در حمایت از مردم به مراتب بهتر از دولت بوده است

یارانه‌ها و پرداخت سالیانه بیش از ۴۰ هزار میلیارد تومان به مردم تحت عنوان یارانه نقدی موضوعی است که از سال ۹۲ تاکنون به‌عنوان چالش بزرگ دولت‌های یازدهم و دوازدهم مطرح بوده است؛ چالشی که به نظر می‌رسد دولت قصد دارد در سال ۹۷ آن را حل کرده و به زعم خودش به دردهای این چالش عظمی برای دولت پایان دهد. در این میان محمدباقر نوبخت در کسوت سخنگوی دولت مدعی است: «بسیاری از مردم از ادامه روند پرداخت یارانه به ثروتمندان کلاه‌بند هستند. هرچند حذف یارانه ثروتمندان از همان ابتدای آغاز طرح هدفمندی یارانه‌ها مورد نظر دولت بود و بنا به دلایلی امکان عملیاتی شدن نیافت، اما حالا و به‌رغم گذشت بیش از هفت سال از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها سؤال این است

نظر تان درباره لایحه بودجه سال ۹۷ چیست و اصلی‌ترین دلیل حذف یارانه ۳۰ میلیون نفر

از یارانه‌بگیران در این لایحه را چه می‌دانید؟

بهتر است اظهار نظر درباره خروجی بودجه را به زمان پایان بررسی لایحه بودجه در مجلس شورای اسلامی موکول کنیم، چرا که صحبت کردن در این باره به دلیل احتمال دست بردن و تغییر آن توسط نمایندگان مجلس در لایحه تا حدودی زود است. به هر حال باید منتظر خروجی بودجه از مجلس و بررسی‌های

بسیاری از کارشناسان از همان ابتدای پرداخت یارانه‌ها، بر این موضوع که با پرداخت یارانه نمی‌توان انتظار بهبود وضعیت اقتصادی را در جامعه متوسط به پایین و آسیب‌دیده اجتماع داشت تأکید داشتند. هرچند دولت در قالب یارانه مالی به این افراد پرداخت می‌کند، اما چندین برابر آن را در قالب افزایش قیمت حامل‌های انرژی و افزایش تورم از آنها می‌گیرد، بنابراین پرداخت یارانه روش پایدار و مفیدی در کمک‌رسانی و تقویت خانواده‌های کم‌درآمد جامعه نیست. هرچند شاید پرداخت یارانه برای مدت کوتاهی، تأکید می‌کنم مدت

کوتاهی، آن هم برای «گروه‌های خاصی» نه «همه اقشار جامعه» مورد استفاده قرار بگیرد، می‌تواند مفید باشد، اما کارکرد بلندمدت و اثرگذاری در بهبود وضعیت اقتصادی فقرا و ارتقای جایگاه اقتصادی آنها در جامعه نخواهد داشت. از این حیث پرداخت یارانه نقدی به خودی خود تأیید شده و در جهت رفع محرومیت‌های اقتصادی کارساز نیست. با آنکه قرار بود از ابتدا سازمان‌هایی نحوه توزیع یارانه بین اقشار نیازمند جامعه را رصد کنند، اما دولت

دولت همواره روی این موضوع که امکان شناسایی اقشار پردرآمد جامعه برای حذف یارانه ثروتمندان وجود ندارد تأکید داشته و در چند سال گذشته به این بهانه از اجرای این کار سر باز می‌زد. از نظر جناب عالی آیا راهکاری برای دریافت اطلاعات اقتصادی مردم وجود ندارد تا در جریان حذف یارانه‌ها حق مردم نیازمند ضایع نشود؟

همچنان در نحوه توزیع و شناسایی، مشکلات فراوانی دارد. با این توصیف این سؤال مطرح است که دولت بر چه اساسی تمایل دارد یارانه خانوارهای نیازمند را به استانداری‌ها تسلیم یا به عبارتی تفویض کند؟ به نظر می‌رسد عملکرد نهادها و سازمان‌های حمایتی چون

بهزیستی و کمیته امداد در حمایت از مردم به مراتب بهتر از دولت بوده است. ورژن جدید پرداخت یارانه به مردم توسط استانداری‌ها نیز طرح جدیدی است که دورنما و آینده آن به هیچ وجه قابل پیش‌بینی نیست و نمی‌توان به موفقیت آن امیدوار بود.

به هر حال در صورت اجرای این بند از بودجه و حذف ۳۰ میلیون نفر از دریافت یارانه حدود ۱۶ هزار میلیارد تومان منابع جدید در اختیار دولت قرار می‌گیرد که نحوه هزینه‌کرد دقیق آن در بودجه ۹۷ مشخص نیست. آیا می‌توان انتظار داشت این ۱۶ هزار میلیارد تومان اشاره‌شده به سمت فعالیت‌های تولیدی و رونق بنگاه‌های کوچک

بنابراین نمی‌توان انتظار داشت که رسیدن به شفافیت مورد نظر باشد. به نظر می‌رسد دولت به جای آنکه به دنبال راه‌های امتحان شده بین‌المللی باشد، همچنان درصدد دریافت اطلاعات اقتصادی از روش‌های غیرمعمول است که نه می‌توان به درستی اطلاعات آن و نه به معقول بودن آن اطمینان داشت. به نظر بنده بهتر است دولت قبل از هر کاری به دنبال اصلاح نظام مالیاتی باشد تا بتواند به صورت شفاف اطلاعات کافی را کسب کرده و مانع فرارهای مالیاتی شده و فشار زیادی را به کارمندان دولت که ثابت‌ترین پرداخت‌کنندگان مالیات هستند

وارد نکند. به هر حال دولت خود به این موضوع واقف است که با شناسایی فرارهای مالیاتی و اخذ مالیات از آنها می‌تواند بیش از درآمد حاصل از عدم پرداخت یارانه به مردم پس‌انداز کرده و منابع جدید ایجاد کند. طراحی سیستم‌های شناسایی ثروتمندان برای دریافت مالیات کار غیرممکنی نیست، اما متأسفانه دولت بارها آن را غیرممکن یا دشوار خطاب کرده است. علاوه بر آن اخذ مالیات و ذخیره اطلاعات لازم به مدیریت اقتصاد نیز کمک شایان توجهی می‌کند. به هر حال وزارت دارایی

و سایر وزارتخانه‌های ذی‌ربط با الگوبری از مدل‌های موفق بین‌المللی می‌توانند فشار مالیاتی را از دوش طبقه کارگر و کارمند کم کرده و مالیات را از کسانی بگیرند که موظف به پرداخت مالیات هستند.

موضوع خصوصی‌سازی و واگذاری‌ها بارها در دولت‌های مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته، اما همچنان به نظر می‌رسد دولت‌ها تمایلی به انجام این کار و کاستن بار تصدیگری‌ها از گردن خود ندارند. از نظر شما آیا توجه به خصوصی‌سازی و پیاده کردن آن نمی‌تواند باری از دوش دولت در کاهش بودجه‌های جاری خود بردارد؟

متأسفانه دولت چنین ذهنیتی ندارد و هر زمان که موضوع خصوصی‌سازی مطرح شده، از انجام و اجرای آن به صورت واقعی سر باز زده و قرار کرده است؛ با برخی اوقات به صورت نمایشی چوب

حراج به بخشی از دارایی‌های خود زده یا دارایی‌هایش را به اسامی و اشکال مختلف مجدداً در اختیار خودش قرار داده است. متأسفانه مسئولان کشور هنوز به این مهم نرسیده‌اند که خصوصی‌سازی و کوچک کردن دولت از اولین اولویت‌های اقتصادی کشور به شمار می‌رود. دولت همچنان تمایل دارد بسیاری از بازارهای بزرگ مانند بازار خودرو؛ ارز و... را تحت نظر، کنترل و دخالت خود داشته باشد، لذا تا زمانی که تفکر و ذهنیت دولت عوض نشود، نمی‌توان خوشبینانه به نظریات اقتصادی دولت نگاه کرد و انتظار رشد و شکوفایی در اقتصاد ایران را داشت.

همان‌طور که مستحضرد، موضوع افزایش قیمت بنزین در لایحه بودجه سال ۹۷ مطرح است. به هر حال افزایش قیمت بنزین و تبعات ناشی از آن امروز به یکی از دغدغه‌های مردم تبدیل شده است. به نظر شما افزایش ناگهانی قیمت بنزین می‌تواند منجر به شوک تورمی و افزایش گرانی‌های بیشتر شود؟

مسئله افزایش قیمت بنزین توام با افزایش تورم خواهد بود. از طرفی افزایش قیمت بنزین به معنی کسب درآمد بیشتر برای دولت است، از طرفی با ایجاد این درآمد، نیاز دولت به بانک‌ها و استقراض از آنها کاهش می‌یابد، بنابراین انتشار پول و... انجام نشده یا کاهش می‌یابد که خود این موضوع می‌تواند تورم را تا حدی کنترل کند، هرچند که در کنار این ویژگی حتماً تورم و افزایش قیمت در حمل‌ونقل و مواد مصرفی مردم را خواهیم داشت، اما به نظر بنده این افزایش قیمت می‌تواند مقطعی باشد. متأسفانه افزایش قیمت بنزین مشکل همیشگی ما بوده و دولت هیچ‌گاه نتوانسته این مشکل را به شکل اساسی و معقول حل کند. بی‌شک تا زمانی که دولت از بازار این محصول خارج نشود، این مشکلات باقی خواهد ماند.

به عنوان آخرین سؤال، به‌طور کلی چه نواقصی در تدوین لایحه بودجه ۹۷ مشهود است؟ هرچند باید صبر کنیم تا خروجی بودجه مشخص شود. هرچند که بودجه ۹۷ با سال‌های قبل تفاوتی ندارد، اما در بودجه ۹۷ مقیاس‌ها کاهش یافته و بودجه محدودتر شده است، در کل منابعی که سال گذشته مورد مصرف قرار گرفته باز هم در بودجه سال ۹۷ منظور شده است. پیش‌بینی‌های بین‌المللی قیمت نفت را ۵۵ دلار تخمین زده‌اند؛ یعنی چیزی بین ۵۰ تا ۶۰ دلار، بنابراین نفت ۵۵ دلاری در بودجه عدد دوری نیست و قابل تحقق است.

بودجه ۹۷ با سال‌های قبل تفاوتی ندارد، اما در بودجه ۹۷ مقیاس‌ها کاهش یافته و بودجه محدودتر شده است، در کل منابعی که سال گذشته مورد مصرف قرار گرفته باز هم در بودجه سال ۹۷ منظور شده است. پیش‌بینی‌های بین‌المللی قیمت نفت را ۵۵ دلار تخمین زده‌اند؛ یعنی چیزی بین ۵۰ تا ۶۰ دلار، بنابراین نفت ۵۵ دلاری در بودجه عدد دوری نیست و قابل تحقق است

جدول نوشت

قیمت روز پر فروش ترین انواع یخچال و فریزر در بازار تهران		
برند	مدل	قیمت (تومان)
پارس	Nofrost i ۱۷۰۰	۱,۷۳۰,۰۰۰
امرسان	TFH۱۴T یخچال و فریزر	۸۸۹,۰۰۰
ایستکول	TM-۹۸۷ فریزر	۶۹۵,۰۰۰
ال‌جی	MDF۶۲ یخچال و فریزر	۷,۱۹۹,۰۰۰
هایسنس	۴۶WC۴SA-RD یخچال و فریزر	۲,۳۹۹,۰۰۰
ال‌جی	Bentlee SXB۵۳ یخچال و فریزر	۸,۰۲۵,۰۰۰
ایستکول	TM-۸۳۵ یخچال	۵۳۰,۰۰۰
سامسونگ	RL۷۵۰ یخچال و فریزر	۴,۱۲۳,۰۰۰
سامسونگ	HM۳۴ یخچال و فریزر	۶,۱۳۰,۰۰۰
امرسان	TF۱۱۲۲۰ یخچال و فریزر	۸۳۹,۰۰۰
ال‌جی	BF۴۲۰ یخچال و فریزر	۳,۳۸۱,۰۰۰

قیمت روز انواع ماشین لباسشویی در بازار تهران		
برند	مدل	قیمت (تومان)
ال‌جی	WM-M62 با ظرفیت ۶ کیلوگرم	۲,۰۰۹,۰۰۰
سامسونگ	Q1473 با ظرفیت ۸ کیلوگرم	۲,۹۹۰,۰۰۰
اسنوا	171N-SWD با ظرفیت ۷ کیلوگرم	۱,۵۹۱,۰۰۰
سامسونگ	J1466 با ظرفیت ۷ کیلوگرم	۲,۵۳۵,۰۰۰
ال‌جی	WM-M62 با ظرفیت ۶ کیلوگرم	۱,۸۴۸,۰۰۰
سامسونگ	Q1255 با ظرفیت ۸ کیلوگرم	۲,۱۰۰,۰۰۰
پاکشوما	90429-WFI با ظرفیت ۹ کیلوگرم	۲,۰۷۵,۰۰۰
سامسونگ	1252 با ظرفیت ۷ کیلوگرم	۲,۱۳۷,۰۰۰
کروپ	6520LN-CWT با ظرفیت ۶/۵ کیلوگرم	۵۰۶,۰۰۰
پاکشوما	70413-WFI با ظرفیت ۷ کیلوگرم	۲,۰۵۹,۰۰۰